

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades

Directiva europea 2019/1024: el valor econòmic i social de les dades obertes

20-01-2020

El 26 de juny de 2019 es va publicar al Diari Oficial de la Unió Europea la [Directiva 2019/1024](#), del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic.

El principal objectiu d'aquesta directiva, que, de fet, és una modificació de l'antiga directiva [Directiva 2003/98](#), és aconseguir anar un pas més enllà en l'ús de les dades obertes. Tenint en compte que actualment les principals consumidores de dades obertes són les mateixes administracions públiques, amb l'objectiu de ser més eficients i oferir millors serveis, la directiva es proposa fomentar l'explotació de les dades públiques per a la millora econòmica i social, ja que suposen un enorme potencial de millora del mercat europeu i de desenvolupament d'aplicacions de servei.

La directiva incorpora per primera vegada de manera explícita el concepte de “dades obertes” i assumeix un dels principis fonamentals establerts a la Carta Internacional de les Dades Obertes: l'obertura de dades de les administracions per defecte:

Per dades obertes com a concepte s'entén en general les dades en formats oberts que pot utilitzar, reutilitzar i compartir lliurement qualsevol persona amb qualsevol fi. Les polítiques d'obertura de la informació, que propicien la disponibilitat i la reutilització generalitzades de la informació del sector públic amb fins privats o comercials, amb restriccions mínimes o nul·les de caràcter jurídic, tècnic o econòmic, i que afavoreixen la circulació de la informació no només per als agents econòmics, sinó principalment per al públic, poden tenir un paper important a l'hora de fomentar el compromís social i impulsar i promoure el desenvolupament de nous serveis basats en formes noves de combinar i utilitzar aquesta informació. (Consideracions inicials, 16)

Així, doncs, aquesta directiva interpel·la els estats membres de la Unió a promoure l'obertura de dades per defecte, amb l'única limitació de la garantia de la protecció dels objectius d'interès públic, com ara la seguretat ciutadana, i de la protecció de dades personals.

El text fa un èmfasi especial en les dades que es consideren d'alt valor, és a dir, que poden generar més beneficis socioeconòmics. En concret, les dades considerades d'alt valor són les contenen informació georeferenciada, les dades d'observació de la terra, ambientals i meteorològiques que poden contribuir a la millora del canvi climàtic, les dades estadístiques, les dades sobre les societats i la propietat de societats i les dades relacionades amb la mobilitat.

També introdueix altres factors que afavoreixen l'ús de les dades, com ara l'actualització en temps real o la possibilitat de descàrregues massives, amb sistemes senzills i automatitzats.

Resulta molt interessant la novetat relacionada amb les dades d'investigació. En concret, es determina que les dades d'investigacions finançades amb fons públics seran plenament accessibles a través d'un repositori institucional. Aquí s'hi introdueix una variant relacionada amb el context específic de l'àmbit de la investigació científica, que té per objectiu preservar els drets de propietat intel·lectual i industrial, la protecció de les dades i la confidencialitat així com els interessos comercials legítims. És per això que s'introdueix un matís respecte de l'obertura per defecte: les dades "seran tan obertes com sigui possible".

Pel que fa a les tarifes, es planteja reduir les excepcions que permetin cobrar més que els costos marginals per a la provisió de dades, i es determina que els conjunts de dades considerats d'alt impacte s'hauran de proveir de manera completament gratuïta.

Com a reflexió final, cal no perdre de vista que un efecte col·lateral lligat amb el desplegament d'aquesta directiva podria ser la creació de llocs de treball, ja que per dur a terme els preceptes d'aquesta norma caldrà definir nous perfils professionals, experts en determinades tecnologies i en la gestió i l'anàlisi de dades.

I en relació amb aquesta reflexió, i obro un parèntesi, em sembla molt interessant el paper que poden fer les conegudes com a acceleradores de negocis i iniciatives, que neixen amb l'objectiu d'ajudar emprenedors i empreses emergents a superar les barreres per posar en marxa negocis d'èxit basats en dades obertes.

Les acceleradores són entitats privades que inverteixen en petites empreses amb idees innovadores (recursos econòmics, mentoratge, capaciació, etc.) a canvi de participar en el negoci i amb l'objectiu de tenir guanys econòmics en un futur.

En definitiva, la directiva estableix les condicions jurídiques bàsiques que han de permetre fomentar i explotar les oportunitats econòmiques i socials que es deriven de la reutilització de dades públiques, tant des del sector públic (principal consumidora de les dades obertes actualment) com, i sobretot, des del sector privat. És per això que la norma fa èmfasi especial en la superació dels obstacles que el sector privat pugui trobar en l'accés i l'ús de les dades.

Àngels Vidal Juanola

Cap de l'Àrea per al Govern de les Dades. Direcció General d'Administració Digital. Dept. de la Presidència